

УДК 332.13

Пушкарчук І.М., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

КАПІТАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

У статті розглянуто фінансові механізми підвищення конкурентоспроможності регіону та встановлено пріоритетну роль капіталізації у забезпеченні таких процесів в реаліях української економіки. Проведено теоретичний аналіз сутності капіталізації регіону. Встановлено основні функції та значення капіталізації регіону. Наведено фактори впливу на рівень капіталізації регіону. Визначено вплив капіталізації регіону на рівень його конкурентоспроможності. Обґрунтовано стратегічні орієнтири підвищення капіталізації регіону.

Ключові слова: регіон, регіональна економіка, економічний потенціал регіону, конкурентоспроможність регіону, капіталізація регіону.

Pushkarchuk I.

CAPITALIZATION AS A MECHANISM OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF THE REGION

The financial mechanisms of increasing the competitiveness of the region are considered and the strategic role of the capitalization at providing such processes in the realities of the Ukrainian economy are identify in the article. The theoretical analysis of essence of capitalization of the region are conducted. The main function and significance of capitalization in the region are established. An factors of influence on the level of capitalization of the region are presented. The influence of the level of capitalization of the region on the level of it's competitiveness is determined. The strategic benchmarks in increasing the capitalization of the region are grounded.

Keywords: region, regional economics, economical strength of the region, competitiveness of the region, capitalization of the region.

Пушкарчук И.Н.

КАПИТАЛИЗАЦИЯ КАК МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНА

В статье рассмотрены финансовые механизмы повышения конкурентоспособности региона и установлено приоритетную роль капитализации в обеспечении таких процессов в реалиях украинской экономики. Проведен теоретический анализ сущности капитализации региона. Установлены основные функции и значение капитализации региона. Приведены факторы, влияющие на уровень капитализации региона. Определено влияние капитализации региона на уровень его конкурентоспособности. Обоснованы стратегические ориентиры повышения капитализации региона.

Ключевые слова: регион, региональная экономика, экономический потенциал региона, конкурентоспособность региона, капитализация региона.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Конкурентоспроможність регіону є стратегічним орієнтиром соціально-економічного розвитку України, забезпечення якого потребує належного фінансування. При цьому актуалізуються питання фінансової самостійності регіонів у забезпеченні конкурентоспроможності, що вимагає активної реалізації нових механізмів, які б гарантували регіональну самодостатність. Пріоритетна роль у цих процесах належить механізму підвищення капіталізації регіону. Таким чином, проблематика підвищення капіталізації регіонів України на сьогодні

потребує особливої уваги як з теоретичної, так і практичної сторони, особливо у контексті забезпечення конкурентоспроможності регіону.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності регіонів викликають значний теоретичний і практичний інтерес як у вітчизняних, так і у зарубіжних науковців. Вагомий внесок у дослідження теоретико-методологічних засад конкуренції і конкурентоспроможності здійснили такі зарубіжні вчені, як І.Ансофф, С.Брю, У.Джевонс, Ф.Котлер, Д. Кейнс, Д.Кембел, К.Макконел, М.Портер, Дж.Робінсон, Ф.Хайєк, Й.Шумпетер та інші. Дослідженню окремих аспектів конкурентоспроможності регіону, шляхам її підвищення присвячені праці провідних українських вчених-економістів: В.Безуглої, О.Васильєвої, А.Воронкової, П.Беленького, М.Бутка, В.Гейця, Б.Губського, О.Дубовика, Ю.Іванова, Т.Ігнатової, Б.Кваснюка, О.Кузьміна, Ю.Макогона, Н.Мікули, О.Панкрухіна, Й.Петровича, В.Реутова, А.Татаркіна, Н.Чухрай, В.Шевчука та багатьох інших. Увага дослідників акцентується, в основному, на дослідженні окремих конкурентних переваг, умов і факторів, що обумовлюють конкурентоспроможність регіону, методичних підходах до їх оцінки та державній політиці у даному напрямі, а також причинах і наслідках низького рівня конкурентоспроможності регіонів держави та вітчизняної промисловості. Однак, реалії сьогодення засвідчують негативну динаміку у рівнях конкурентоспроможності регіонів України, низьку дієвість сучасного інструментарію її забезпечення та потребу пошуку нових механізмів її формування, зокрема механізму капіталізації.

Проблематика капіталізації регіону є недостатньо вивченою. І загалом довгий час у вітчизняній економічній науці їй не приділялось належної уваги. Лише наприкінці ХХ століття капіталізація території опинилась в колі професійних інтересів дослідників національної та регіональної економіки. Зокрема, капіталізація на мікро-, мезо- та макрорівнях є об'єктом дослідження таких вітчизняних науковців, як Б.Буркинський, В.Геєць, А.Гриценко, М.Козоріз, Н.Кухарська, С.Мочерний, С.Шумська, О.Яременко та інших. Активніше питання капіталізації піднімаються зарубіжними ученими, серед яких варто виділити основоположників і класиків економічної науки Л.Вальраса, Г.Брігхема, Т.Мальтуса, К.Маркса, А.Маршалла, Дж.Міллія, А.Сміта, Д.Рікардо, а також сучасних науковців таких, як Л.Едвінссон (*L.Edvinsson*), М.Мелоун (*M.Malone*), Г.Беккер (*G.Becker*) та інші. Разом з тим, треба відзначити, що категорія «капіталізація» немає єдиного загального тлумачення, а також продовжується дискусія щодо підходів до її оцінки та шляхів підвищення.

Наявність зв'язку процесу капіталізації і конкурентоспроможності регіону відмічено у працях Б.Буркинського, В.Горячука, В.Княгініна, Ю. Копачева, Н.Кухарської, О.Молчана, Л.Трінки та інших. Проте такі дослідження є поодинокими, не окреслюють усе коло проблем та потребують більшої уваги.

Цілі статті. Так, основна мета дослідження полягає в обґрунтуванні концептуальних засад капіталізації регіону як механізму підвищення його конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Під конкурентоспроможністю регіону розуміється його здатність до управління своїми конкурентними перевагами, раціонального й ефективного розміщення продуктивних сил з метою забезпечення стійкого фінансового й економічного становища, одержання максимальної вигоди, задоволення об'єктивних і суб'єктивних потреб на умовах самостійності та самофінансування, у межах існуючого законодавства [1, с. 64]. Конкурентоспроможність регіону свідчить про здатність

досягати високого рівня життя для свого населення й постійно його поліпшувати.

Конкурентоспроможними виявляються ті країни та регіони, які управляють потоками товарів, фінансових активів, інвестицій, технологій, правами власності, кваліфікованих кадрів [2, с. 167].

Конкурентоспроможність регіону характеризує його спроможність формувати конкурентні переваги над іншими. Закономірно, що формувати та утримувати конкурентні переваги можуть фінансово спроможні регіони, що характеризуються фінансовою самостійністю, достатністю сформованого фінансового потенціалу та ефективністю його використання. Основними фінансовими механізмами забезпечення конкурентоспроможності регіону є:

- механізми бюджетної підтримки (субсидії, субвенції, дотації);
- механізми бюджетного інвестування (цільове фінансування);
- механізми стимулювання (податкові, митно-тарифні, валютні пільги; пільгове кредитування);
- механізми регуляторного впливу (державні гарантії, держзамовлення, держконтракти, держзакупівлі);
- механізм капіталізація.

У зарубіжній практиці господарювання пріоритетна роль відводиться саме росту капіталізації регіональних суб'єктів господарювання та на цій основі регіону в цілому. В Україні ж, на жаль, визначальне місце відводиться бюджетному фінансуванню. У докризовий період бюджетних коштів було достатньо для фінансування найнеобхідніших потреб регіонального розвитку, обсяги бюджетного та інвестиційного фінансування регіонального розвитку зростали щороку, однак криза вплинула на обсяги фінансової підтримки регіонів [3, с. 44]. Тому в сучасних умовах дефіциту бюджетних та інвестиційних ресурсів, обмеженості власного фінансового потенціалу короткострокового кредитування, важкодоступності банківського кредитування, низького рівня розвитку лізингових операцій, що склались в Україні, постає потреба пошуку додаткових джерел фінансування розвитку її регіонів. Таким чином, за таких умов виняткового і вирішального значення у процесах підвищення конкурентоспроможності регіонів України набуває капіталізація. Та й загалом капіталізація економіки є важливою науково-практичною проблемою наряду з проблемами росту національного багатства, структурної перебудови економіки, розвитку її фінансової системи [4]. Та на сучасному етапі розвитку України саме підвищення капіталізації регіонів є метою соціально-економічного розвитку країни в цілому [5, с. 249].

Для того, щоб встановити значення та вплив капіталізації на рівень конкурентоспроможності регіону, насамперед, з'ясуємо її сутність.

Категорія «капіталізація» походить від франц. слова «capitalization», запозиченого економічною теорією у XIX ст., та є похідною від багатоаспектної категорії «капітал» [6, с. 88]. Відповідно до рівня, на якому проводиться дослідження, можна розглядати капіталізацію прибутку, капіталізацію підприємства, капіталізацію ринку, капіталізацію регіону, капіталізацію держави. Результатом такого широкого застосування категорії «капіталізація» стала різноманітність підходів до її трактування.

Підходи науковців до трактування капіталізації регіону наведено у таблиці 1. У більшості підходи науковців до трактування капіталізації регіону є одноманітними та похідними від категорії «капіталізація». Як бачимо, науковці розглядають капіталізацію регіону як процес, як стан, як показник економічного становища регіону, як систему економічних відносин. Окремі учені відстоюють відразу декілька підходів до розуміння даної категорії, надаючи їй ширшого змісту. З нашої точки зору, капіталізація регіону є

процесом кількісно-якісної зміни стану регіону, що охоплює систему економічних відносин та, в кінцевому підсумку, результат такого процесу слугує показником (критерієм) економічного розвитку регіону.

Таблиця 1

Сучасні підходи до трактування капіталізації регіону

Автори	Трактування
Молчан О.С., Трінка Л.І., Копачев Ю.П.	Капіталізація регіону – це процес росту вартості сукупних активів регіону, що беруть участь у відтворювальних процесах усіх галузей економіки [4; 7, с. 35].
Амосов О.Ю., Гавкалова Н.Л.	Капіталізація являє собою систему господарювання, яка забезпечує розширене відтворення активів, що сприяє росту національної економіки [8].
Сіліфонкіна С.В.	Капіталізація економіки регіону – це: процес приросту вартості активів економіки регіону; оцінка вартості активів, розташованих на території регіону на основі дисконтування очікуваних доходів від них, чи іншим шляхом, що дозволяє наблизити отриману оцінку до ринкової вартості [9].
Похилько С.В.	У широкому розумінні капіталізація території означає процес залучення різних видів капіталу (людського, виробленого, природного) до відтворення регіональної еколого-економічної системи. У вузькому розумінні – це відтворювальна оцінка загального капіталу території, що може бути виражена вартісною оцінкою окремих його складових як факторів, що з одного боку забезпечують можливість отримання доходів, а з іншого – не зменшують розмір природної складової капіталу (природного капіталу) території [10].
Овчіннікова О.П., Лишківська Ю.В.	Капіталізація економіки регіону – це процес нарощування вартості активів регіону за рахунок ефективного залучення у процес виробництва усіх складових регіонального економічного потенціалу [11; 12, с. 350].
Кухарська Н.О.	Капіталізація регіону представляє собою процес зростання вартості сукупних матеріальних і нематеріальних активів (ресурсів) регіону, що знаходяться на його території і що беруть участь у відтворювальних процесах всіх галузей народного господарства з урахуванням ефективності їх використання [5, с. 249; 13, с. 27].
Чапюк О.П.	Капіталізація – це залучення будь-яких територіальних ресурсів у вигляді додаткової вартості [14, с. 179].
Дедкова М.В.	Капіталізація регіону – це сумарна вартість активів довгострокового (капітального) характеру економічних агентів регіональної юрисдикції, що належать до різних форм власності і організаційно-правових форм й спеціалізуються на різних видах діяльності [15, с. 12].
Турило А.А.	Капіталізація регіону – це економічна категорія, що характеризує систему економічних відносин, пов'язаних з процесом забезпечення зростання валового внутрішнього продукту на основі формування і реалізації сукупності соціально-економічних та нормативно-правових програм розвитку країни, є динамічною величиною і відображає роль і ступінь використання інтелектуального капіталу в результатах цього процесу [16, с. 184].
Горячук В. Ф.	Капіталізація економіки країни – це циклічний процес концентрації різноманітних ресурсів, їх включення у виробничий процес, створення нової доданої вартості шляхом споживання, конвертації та використання капіталу, розподіл створеної нової вартості у межах специфічних відносин між суб'єктами капіталізації й наступний її розподіл між споживанням і заощадженням [17, с. 278].
Лисенко Д.С., Гафуров Н.Ш.	Капіталізація регіону – це: поточна вартість усіх сукупних активів регіону; приріст власного капіталу регіону; процес, результатом якого є додана вартість, що розглядається як один із джерел інвестицій; процес, наслідком якого є підвищення фінансової стійкості і ділової активності регіону; оцінка ринкової привабливості регіону з точки зору інвесторів [18].

Таким чином, вважаємо, що капіталізація регіону – це процес нарощення економічного потенціалу регіону на основі формування та залучення різних видів капіталу, оптимального їх розподілу, накопичення й ефективного використання, а також формування позитивного іміджу регіону для цілей регіонального розвитку у коротко- та довгостроковій перспективі.

Очевидно, що капіталізація регіону базується на капіталізаційних процесах соціально-економічних систем нижчого рівня. При цьому ключовим каталізатором у капіталізації регіону виступають регіональні суб'єкти господарювання.

Мету капіталізації регіону з економічних позицій можна визначити як максимізацію доданої вартості із дотриманням екологічних обмежень щодо стану природного довкілля та забезпечення відповідного соціального рівня добробуту населення [17, с. 274-275]:

$$\begin{cases} Z = \max(DB) \\ E_{\phi} \leq E_2 \\ C_{\phi} \leq C_2 \end{cases},$$

де Z – мета капіталізації регіону;

DB – додана вартість;

E_{ϕ} , E_2 – відповідно фактичний та гранично допустимий рівні екологічного стану довкілля;

C_{ϕ} , C_2 – відповідно фактичний та гранично допустимий соціальні рівні добробуту населення.

На цій основі, можна стверджувати, що ріст капіталізації регіону вирішує проблеми фінансування його економічного розвитку, формування додаткових джерел фінансового потенціалу. Разом з тим, дана рівність відображає, що управління капіталізацією регіону спрямоване на максимізацію валової доданої вартості (ВРП) у довгостроковій перспективі, що за своєю суттю водночас і є цільовим орієнтиром формування конкурентних переваг регіону, однією із підсистем управління його конкурентоспроможністю.

За дослідженнями науковців елементами (факторами) капіталізації регіону виступають [11; 14, с. 179]: 1) природні ресурси; 2) інвестиційний потенціал; 3) інноваційний потенціал; 4) трудові ресурси; 5) виробничий потенціал; 6) фінансовий потенціал; 7) ринкова інфраструктура. Ці ж елементи кореспондують із елементами забезпечення конкурентоспроможності регіону.

Для визначення економічної сутності капіталізації регіону необхідно встановити функції, які вона виконує. Огляд літературних джерел дозволяє виокремити такі основні функції капіталізації регіону:

- інформаційну (капіталізація відображає поточний рівень економічного розвитку регіону, його рівень інвестиційної привабливості) [18];
- прогностичну (рівень капіталізації регіону слугує індикатором його майбутнього стану, адже базується на оцінці економічного потенціалу регіону) [18];
- мобілізаційну (полягає у концентрації фінансових ресурсів інвесторів для цілей розвитку регіону у контексті модернізації та розширення виробництва) [18];
- інноваційну (капіталізація регіону характеризується рівнем розвитку економіки знань, що є одним із визначальним засобів її забезпечення);
- інвестиційну (капіталізація регіону є показником інвестиційної привабливості регіону та інвестиційної активності регіональних суб'єктів господарювання);
- стимулюючу (капіталізація регіональних суб'єктів господарювання стимулює розвиток ресурсних ринків регіону, інвестиційні процеси тощо);
- відтворювальну (капіталізація сприяє відтворенню ресурсів регіону, залучених у процеси забезпечення його розвитку).

Рівень капіталізації регіону, як узагальнюючий показник, виконуючи інформаційну функцію, дозволяє робити висновки щодо:

- ефективності діяльності економічних інститутів;
- масштабу та потенціалу регіональної економіки;
- інвестиційної привабливості регіону;
- темпів розвитку економіки регіону [4; 5, с. 249; 8];
- рівня добробуту населення та якості його життя [4; 5, с. 249; 8];

Питанням, що викликає найбільшої дискусії у наукових колах та становить найбільший інтерес, є методика аналізу й оцінювання капіталізації на мезо- і макрорівнях. Це, насамперед, потребує визначення критеріїв капіталізації регіону, тобто ознак, за якими оцінюватиметься, чи відбуваються у регіоні процеси капіталізації, чи декапіталізації. На нашу думку, ключовими ознаками капіталізації регіону є:

- приріст валової доданої вартості та валового регіонального продукту;
- приріст надходжень до місцевих бюджетів регіону, що випереджує приріст їх видатків;
- приріст власного капіталу суб'єктів господарювання регіону;
- приріст вартості капітального будівництва, доходів населення регіону;
- приріст інвестицій в основні засоби суб'єктів господарювання регіону тощо.

Невідповідність вищевказаним критеріям свідчить про декапіталізацію регіону.

Загальною рисою більшості методів оцінки рівня капіталізації є те, що вони визначають вартісну оцінку капіталу з точки зору витрат на його створення (відновлення), або з точки зору його спроможності створювати додану вартість [19, с. 86].

Заслугове на увагу методичний підхід щодо оцінювання процесу капіталізації економіки країни, який запропонував В.Горячук, що охоплює систему показників, об'єднаних у такі групи [17, с. 275]:

- 1) показники рівня капіталізації (ВВП, ЧВП, ВВП на душу населення; обсяг окремого виду капіталу – людського, фізичного, природного, нематеріальних активів);
- 2) показники ефективності капіталізації (фондовіддача, частка ВДВ у випуску, продуктивність людського капіталу);
- 3) показники інвестування (коефіцієнт інвестицій в основний капітал, коефіцієнт іноземних інвестицій у людський капітал);
- 4) показники концентрації капіталу (ступінь концентрації капіталу у банківському секторі, ступінь концентрації капіталу на фондовому ринку);
- 5) показники розподілу доданої вартості (коефіцієнт Джині, децильний коефіцієнт, коефіцієнт соціалізації – частка державних соціальних витрат у ВВП, структура розподілу ВВП між інституційними секторами);
- 6) показники заощадження та нагромадження (коефіцієнт валового заощадження, коефіцієнт чистого заощадження, коефіцієнт трансформації валового заощадження в нагромадження, коефіцієнт трансформації чистого заощадження в нагромадження).

Цей підхід може бути застосовано і на мезорівні.

Рівень капіталізації на мезорівні визначає місце регіону в національній економіці [15, с. 3]. Регіони з низьким рівнем капіталізації неспроможні утримувати капітал, відчувають значний відтік ресурсів і, як наслідок, не є спроможними забезпечувати ефективний розвиток своєї економіки [20]. Таким чином, недокапіталізація регіону є стримуючим фактором конкурентоспроможності регіону. Низький рівень капіталізації регіону обумовлює посилення його залежності від державної підтримки та зовнішніх

джерел фінансування соціально-економічного розвитку. У свою чергу низький рівень капіталізації держави в цілому спричиняє ріст залежності національної економіки від кон'юнктури світових фінансових ринків. У той же час «перекапіталізація» регіону призводить до відтоку виробництва, оскільки усі форми діяльності (окрім управління) виявляються на території регіону неефективними через надмірну дорожнечу ресурсів [21, с. 39].

На рівень капіталізації регіону впливає безліч факторів, зокрема:

- забезпеченість регіону факторами виробництва;
- рівень централізації та децентралізації управління регіональним розвитком;
- рівень залучення у соціально-економічний розвиток різноманітних ресурсів та ефективності їх розподілу, розміщення та використання;
- стан основних виробничих фондів у суб'єктів господарювання регіону;
- інноваційно-інвестиційна активність регіону;
- ефективність функціонування регіональних суб'єктів господарювання та результативність реалізації ними свого потенціалу в контексті розширеного відтворення;
- доступність ринків [14, с. 179];
- монетизація економіки, що впливає на капіталізацію через насичення економіки грошовими та фінансовими ресурсами [22, с. 86];
- інституціональні умови капіталізації різноманітних локальних ресурсів регіону, що забезпечують їх перетворення на конкурентні фактори відтворення регіональної економіки [2, с. 171], а також визначають правила взаємодії суб'єктів капіталізації.

Висновки. Отже, вагомість підвищення капіталізації регіону особливо проявляється у контексті проблеми нарощення його конкурентоспроможності, адже вона є ключовим показником багатства регіону, спроможності модернізації регіональної економіки та динамічного її розвитку. Значення капіталізації зростає в умовах глобальних змін у виробничій та інституціональній структурі, фінансовій сфері світової економіки, суттєво впливаючи на розвиток національних економік [7, с. 35].

Капіталізація регіону не є стихійним процесом, а потребує розробки відповідної стратегії, політики і тактики управління таким процесом. Вважаємо, основними стратегічними орієнтирами підвищення капіталізації регіону є:

- 1) формування сприятливого інституційного середовища;
- 2) розвиток інтелектуального потенціалу регіону;
- 3) реструктуризація (докапіталізація) активів регіону;
- 4) розвиток ринків факторів виробництва [14, с. 179]
- 5) розвиток інноваційної інфраструктури;
- 6) формування регіональних виробничих кластерів [13, с. 28], учасники яких доповнюючи один одного, знижують витрати, збільшуючи при цьому частку доданої вартості своєї продукції (робіт, послуг);
- 7) стимулювання розвитку підприємництва, у т.ч. малого і середнього;
- 8) розвиток державно-приватного партнерства;
- 9) розвиток фінансового ринку;
- 10) модернізація обладнання і технологій;
- 11) розвиток міжрегіональних продовольчих зв'язків;
- 12) створення системи кредитування на пільгових умовах інвестиційних проєктів модернізації обладнання і технологій;
- 13) створення регіональних інститутів венчурного фінансування з метою підтримки розвитку інновацій та інші.

Базою для розвитку економіки регіону на основі капіталізації в сучасних умовах має стати інноваційна економіка (економіка знань, інформаційна економіка, креативна економіка), що включає не тільки інноваційну індустрію, а й нові торговельні, виробничі та логістичні системи, розвинену сферу послуг, інформаційні та телекомунікаційні системи тощо [13, с. 27]. Проте, як зауважує Перелегін С., необхідно управляти процесами капіталізації, дотримуючись балансу між «традиційними» та «інноваційними» секторами економіки, оскільки інноваційна діяльність, з однієї сторони, знецінює основні фонди і знижує капіталізацію, а з іншої сторони – підвищує її, підвищуючи вартість оборотних активів і людського капіталу [21, с. 40]. Водночас подальші дослідження інструментарію підвищення капіталізації регіону варто поєднувати з децентралізацією управління територіями та спрямувати у напрямі нарощення соціального потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Безугла В. О. Аналіз конкурентоспроможності регіонів України / В. О. Безугла // Регіональна економіка. – 2004. – №4. – С. 64–68.
2. Кухарская Н. А. Институциональные проблемы государственной политики повышения капитализации регионов / Н. А. Кухарская, И. Н. Сараева // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. – 2014. – №2. – С. 166-176.
3. Білик Р. Р. Фінансові інструменти зміцнення регіональної конкурентоспроможності України / Р. Р. Білик // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – №1(154). – С. 43-49.
4. Молчан А. С. Капитализация воспроизводственного потенциала как фактор, обеспечивающий промышленное развитие региона [Электронный ресурс] / А. С. Молчан, Л. И. Тринка, Ю. П. Копачёв // Научный журнал КубГАУ. – 2011. – №66(02). – Режим доступа : <http://ej.kubagro.ru/2011/02/pdf/40.pdf>.
5. Кухарська Н. О. Розвиток ринків факторів виробництва як механізм підвищення капіталізації регіонів України / Н. О. Кухарська // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №9. – С. 248-256.
6. Рудель Л. П. Современное понимание и границы употребления дефиниций, отражающих динамику капитализации промышленных предприятий / Л. П. Рудель // Вестник Челябинского государственного университета. Экономика. Вып. 24. – 2010. – № 3 (184). – С. 88–92.
7. Молчан А. С. Капитализация экономических субъектов как основной фактор воспроизводства 144ед.144рсит-экономических систем / А. С. Молчан // Вопросы экономики и права. – 2011. – №3. – С. 33-37.
8. Амосов О. Ю. Капіталізація як стратегічний напрям розвитку регіону [Електронний ресурс] / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Економіка і регіон. – 2011. – №2(29). – С. 55-58. – Режим доступа : file:///D:/Users/User/Downloads/econrig_2011_2_13.pdf.
9. Силифонкина С. В. Диагностика устойчивого развития экономики региона с применением критериев капитализации : автореф. 144ед.. На соискание уч. Степени 144ед.144. Эж. Наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным 144ед.144рсит (региональная экономика)» [Электронный ресурс] / Светлана Валерьевна Силифонкина. – Тюмень, 2013. – Режим доступа : <http://www.dissercat.com/content/diagnostika-ustoichivogo-razvitiya-ekonomiki-regiona-s-primeneniem-kriteriev-kapitalizatsii>.
10. Похилько С. В. Капіталізація території в системі рейтингового оцінювання регіонального природокористування [Електронний ресурс] / С. В. Похилько // Ефективна економіка. – 2012. – №11. – Режим доступа : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1550>.
11. Овчинникова О. П. Капитализация активов региона: сущность, элементы, проблемы [Электронный ресурс] / О. П. Овчинникова, Ю. В. Лыщикова // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия : Экономика. Информатика. – 2011. – №13-1 (108). – Том 19. Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/kapitalizatsiya-aktivov-regiona-suschnost-elementy-problemy>.
12. Лыщикова Ю. В. Стратегия повышения капитализации экономического потенциала региона / Ю. В. Лыщикова // НИУ БелГУ. Гуманитарные, 144ед.144рсит-экономические и общественные науки. – 2013. – №1. – С. 348-352.
13. Кухарська Н. О. Нова «зборка» активів на території регіону як механізм його капіталізації / Н. О. Кухарська // Економіст. – №11. – С. 27-29.
14. Чапюк О. П. Оцінка капіталізації економіки регіону / О. П. Чапюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – №7. – Частина 7. – С. 177-180.
15. Дедкова М. В. Капитализация и её влияние на экономический рост (на примере непубличных компаний) : Автореф. Дисс. ... 144ед.144. Экон. Наук. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Дедкова Мария Валерьевна. – Москва : ФГОУ ВПО «Российский государственный 144ед.144рситет туризма и сервиса», 2008. – 28 с.
16. Турило А.А. Особливості капіталізації на різних рівнях господарювання / А. А. Турило // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 776. – С. 184-189.
17. Горячук В. Ф. Системний аналіз процесу капіталізації економіки країни та визначення його як системи / В. Ф. Горячук // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 1. – С. 270-278.
18. Лысенко Д. С. Проблема управления капитализацией региона [Электронный ресурс] / Д. С. Лысенко, Н. Ш. Гафуров. – Режим доступа : <http://dspace.susu.ac.ru/bitstream/handle/0001.74/1478/28.pdf?sequence=1>.
19. Інституційні механізми капіталізації економіки регіонів Українського Причорномор'я : [монографія] / [Б. В.

- Буркинський, В. М. Осипов, О. В. Моліна та 145ед.] ; за наук. 145ед.. Б. В. Буркинського ; НАН України, Ін-т пробл. Ринку та екон.-екол. Дослідж. – Одеса : ПІРЕЕД НАН України, 2014. – 520 с.
20. Музика І.С. Капіталізація як критерій досягнення ефективності управління кредитним потенціалом регіону [Електронний ресурс] / І. С. Музика. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/9_NND_2012/Economics/3_102285.doc.htm.
21. Переслегин С. Капіталізація майбутнього / С. Переслегин // Російське експертне обозрение. – 2005. – №2(14). – С. 38-41.
22. Рожков Ю. В. Капіталізація в системі цілей інноваційного розвитку регіона / Ю. В. Рожков, И. П. Чёрная // Інновації. – 2009. – № 6. – С. 82–88.